

Erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás kapcsolata az elkövetkezendő tízéves vadgazdálkodási üzemtervi ciklusban

címmel, 2007.02.07-én fórumot rendeztek az Országos Erdészeti Egyesület Erdőművelési és Erdővédelmi Szakosztályai.

Meghívott előadók voltak:

Csóka Péter, a FVM Természeti Erdőforrások Főosztályának főosztályvezetője – aki sajnos hivatali elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni.

Pintér István, FVM Természeti Erdőforrások Főosztályának főosztályvezető-helyettese, a Vadászati, Halászati és Vízgazdálkodási Osztály vezetője,

Sódor Márton, a KvVM Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztályának főosztályvezetője,

Szepesi András, a FVM Természeti Erdőforrások Főosztályának Főosztályvezető-helyettese, az Erdészeti Osztály vezetője.

Köszönjük színvonalas előadásaitak és őszinte érdeklődésüket a jelenlévők véleménye iránt.

Pintér István főosztályvezető-helyettes-től részletes tájékoztatást kaptunk a 2007. 03. 01-től érvénybe lépő vadgazdálkodási üzemtervi ciklusra kialakítandó vadászterületekről, tapasztalatokról. Eddigi adatok alapján 16%-kal lesz több vadászterület. Vítás ügyekben a vadászati hatóság legfontosabb szabályozó elvnek a földtulajdonhoz kötött vadászati jogot tekinti. – Állami terület esetében is a tulajdonos – NFA, KVI – szándéka volt a mérvadó.

Az állami tulajdonú területek vadászati jogának alakulását firtató kérdésekre megtudhattuk, hogy nincs ilyen jellegű nyilvántartás, de várhatóan nem fog csökkenni az állami vagyonkezelők által vadászható terület nagysága. Hogy ezen belül hogyan alakul az állami és magántulajdon, szintén nincs nyilvántartás. – Az átfedés 50-60% is lehet.

Urbán Pál megnyitja a szakosztályülést

A vadgazdálkodási üzemtervek elkészítéséhez szükséges körzeti üzemtervek (a 24 körzetre) 2002-től hatályosak. Az új üzemtervek készítése és engedélyeztetése folyamatban van.

A téma kapcsán a legneuralgikusabb pont a vadlétszám - ezen belül is a száraz-

vas, vaddisznó, regionálisan a muflon - kérdése, amin négy éve kilövési kvótákkal próbálnak segíteni. Megemlítette a vadászatra jogosultak tulajdoni szektortól független ellenállását a megemelt kilövési kvóták teljesítésével szemben.

Kérdésként felmerült a valódi földtulajdonhoz kötött vadászati jog kapcsán a vadászterület minimális területének törvényi csökkentése. Valamint, hogy az elmúlt vadgazdálkodási üzemtervi ciklusban sem sikerült az erdő-, mező- és vadgazdálkodás összhangját megteremteni. Bizonyítják ezt az országos kerítésépítési, regisztrált vadkár és vadkár miatti erdőfelújítási adatok is.

Konstruktív kritikaként elhangzott, hogy ezek a panaszok már a hetvenes években is fennálltak. Bár az állami erdőkezelők vadászati jogával érintett terület az akkori 18-ról 12%-ra csökkent, ezeken a területeken a felelősség az azonos erdő- és vadgazdálkodóé.

Kiemelt kérdésként felmerült a vadkárrelhárító kerítés nem rendes gazdálkodás körébe tartozó mivolta. A Magyarországon évente megépített regisztrált kerítések beruházási költsége önmagában több, mint az egész vadászati ágazat – beleértve az apróvadász területeket is – pénzügyi eredménye. Ezzel kapcsolatban felmerült egy újabb magyar Guinness-rekord felállításának javaslata is. Az egy főre jutó kerítés-folyóméter tekintetében

Urbán Pál és Koltay András elnökök konzultációja

valószínűleg elvinné a pálmát kis hazánk. – Többek véleménye szerint a vadkárelhárító kerítés gazdasági bűncselekmény kategória.

Sódor Márton főosztályvezető részletezte az ország erdeinek 21%-át kitevő természetvédelmi és a nem védett NATURA 2000 területeken természetvédelem által kívánatosnak tartott elveket.

Ezen területeken kiemelt jelentőségű a biológiai sokféleség megőrzését, a természetességi állapot javítását szolgáló extenzív vadgazdálkodás. Az erdő természetes megújuló képességéhez fontos, hogy az kerítés nélkül is fel tudjon újulni.

Szakmailag alátámasztott kritikával illette a jelenlegi háromszintű vadgazdálkodási tervezést, javasolva az erdőgazdálkodási körzeti és üzemtervi szintű tervezéshez hasonlóra való áttámasztást.

Meggyőződésének adott hangot, hogy – bár a természetvédelem sem tett mindent a túlszaporodott nagyvadlétszám csökkentése érdekében – vadlétszám kérdésében a vadászat, erdészet, természetvédelem valódi érdekei azonosak.

Kérdésként és kérésként elhangzott, hogy a természetvédelem erdőkezelési igényeinek kivitelezése előtt nélkülözhetetlen a természetközeli vadlétszám kialakítása.

Szepesi András főosztályvezető-helyettes ismertette az Állami Erdészeti Szolgálat által 2002 óta működtetett vadkár-megfigyelő hálózat eddigi eredményeit és az erdősítések műszaki átvételének jegyzőkönyvei alapján kimutatott vadkárokat.

Véleménye szerint is a jelenlegi mértékű vadlétszám és a kerítések nem tartózkodnak fenn sokáig. Ez a helyzet mind az erdészek, mind a vadászok társadalmi megítélését rontja. Fontos, hogy a valódi vadkár felmérésénél az erdő eddig nem forintosított értékeit is számoljuk.

A hozzászólók kiemelték a teljes körű vadkár évenkénti kiszámításának fontosságát. Felvetődött a vadkilövés meghatározási jogköre – nemzetközi példákkal alátámasztottan bevált – erdészeti hatóság kezébe adásának fontossága, egy vadkár-megfigyelő hálózat működtetése mellett.

További hozzászólások kifogásolták, hogy a vadászati törvény eddigi módosításai – szakhatósági jogkörök csonkí-

tása, vadkárelhárítás megtervezésének elhagyása – nehezítik a nagyvadlétszám kérdésének összetársadalmi érdekű megoldását, az eddig hatályos jogszabályok számos pontját nem tartották be. Kiemelt probléma a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalba átszervezett hatóságok együttműködését kötelezővé tévő Szervezeti és Működési Szabályzat hiánya.

A két rendező szakosztály Állásfoglalást adott ki.

Állásfoglalás

az Országos Erdészeti Egyesület Erdőművelési és Erdővédelmi Szakosztályai által 2007.02.07-én rendezett „Erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás kapcsolata az elkövetkezendő tízéves vadgazdálkodási üzemtervi ciklusban” című fórum alapján

Az előadások és hozzászólások összegzéseként megerősítjük szakmai véleményünket, hogy az erdő nem csupán a vadászható vadfajok élőhelye és takarmánya, hanem az egész társadalom szempontjából fontos életközösség. A vadgazdálkodás olyan erdei mellékhaszonvétele, mely alapjaiban meghatározza a jelenlegi erdőgazdálkodást és az utódainkra hagyandó erdő ökológiai és ökonomiai minőségét.

Bár az erdészek többsége évtizedek óta bangoztatja a vadászható nagyvadlétszám miatti gazdálkodási és ökológiai problémákat, jelentős előrelépés ezen a téren nem történt, és az elbangozottak alapján ez nem is várható. Sajnálatos, hogy a vadászat kapcsolati tőketeremtő ereje mellett eltöri a gazdasági racionalitás és a természeti környezet érdeke.

1. Aggodalmunkat fejezzük ki az állami igazgatási reform részeként Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalokba átszervezett Állami Erdészeti

Szolgálat jogosítványainak további megnyirbálása miatt.

Az egységes hivatali rendszer miatt értelemszerűen meg kellett szüntetni a szervezeten belüli szakhatósági jogköröket. Ám a korábbi szakhatósági jogköröket nem rendezte a jelenleg készülő Szervezeti és Működési Szabályzat. Félő, hogy az erdőt érintő vadászati hatósági ügyekbe (vadászati üzemtervek, éves vadgazdálkodási tervek stb.)

semmilyen beleszólási jogköre nem lesz az erdészeti hatóságnak.

Kérjük, hogy az MgSzH központi és megyei szervezeteinek SzMSZ-ébe kerüljön bele: „Minden erdőt érintő vadászati hatósági eljárásnál határozatot kizárólag az erdészetiért felelős hatósági részleg egyetértésével lehet megbozítani.”

2. Javasoljuk, hogy az éves vadkilövési tervéknél vegyék figyelembe az Állami Erdészeti Szolgálat által 2002. óta működtetett vadkár-monitoring rendszerének (vagy annak továbbfejlesztett változatának) eredményeit.

3. Javasoljuk, hogy az Országos Erdőállomány Adattárát üzemeltető, vadkárelhárító kerítéseket nyilvántartó szervezet (MgSzH Erdészeti Igazgatósága) évente készítsen gazdasági elemzést a magyarországi vadászható vadállomány kártételéről és a védekezésről. Az eredményeket honlapján tegye közzé annak érdekében, hogy e kérdésben érdekel valamennyi résztvevő megismerkedjen a túlszaporodott vadállomány valódi negatív hatásaival. (Mennyiségi vadkár, minőségi vadkár távlati kihatásai, vadkárelhárító kerítések létesítési költsége, egyéb védekezési költségek, újulat tartós hiánya miatt ki nem termelhető fatömeg hozamkiesése és értékvesztése, egyéb vad miatt felmerülő erdőművelési beavatkozások.)

4. Aggályosnak tartjuk, hogy a hatályos vadászati törvény szellemével ellentétben, továbbra sem érvényesül maradéktalanul a földtulajdonhoz kötött valódi vadászati jog. Magánterületi többségű földtulajdonosi közösség esetén az egy állampolgár által birtokolható maximum 300 ha és a vadászterület méretének 3000 ha alsó korlátja eleve nem teszi ezt lehetővé. (Szeretnénk leszögezni, hogy a földtörvényben meg-

határozott egy fő által birtokolható maximum 300 ha termőföld korlát megtartását a társadalmi béke és igazságosság szempontjából fontosnak tartjuk.)

Javasoljuk a vadászati törvény módosításánál *a vadászterület legkisebb területének 300 hektárt meghatározni.*

5. Állami erdőterület esetén legfőképpen a közérdekű erdőgazdálkodás az elsődleges cél. Ez az erdőkezelő szervezettel (erdészeti zrt.) szembeni világos, egyértelmű és megkerülhetetlen elvárás rendszerrel megvalósítható lenne. Sajnálatos, hogy a tulajdonos államot képviselő *Nemzeti Földalapkezelő Szervezet az eddig lezajlott vadászterület-kialakítások során több esetben a magántulajdonosok földtulajdonosi közösségét támogatta az állami erdőkezelővel szemben. Ezen intézkedések sem az ökológiai megfelelő vadlétszám kialakítását, sem az értékarányos vadászterület bérleti díj elérését nem fogják szolgálni.*

6. Kérjük, hogy a vadászati törvény és kapcsolódó jogszabályai további módosításainál – a korábbi módosításokkal ellentétben – *vegyék figyelembe a természeti környezetet nem károsító, okszerű erdő- és mezőgazdálkodás nem akadályozó nagyvadlétszám kialakításának szükségességét, legyen is-*

mét kötelező a vadkár elleni védekezés megtervezése, a földtulajdonosoknak és kezelőknek legyen valós beleszólási joguk a vadkilövési tervekbe.

7. Köszönjük, hogy a szakértő (FVM Természeti Erőforrások Főosztálya) igényt tart a civil szakmai szervezetek véleményére is a törvényt módosításoknál. Ezzel a lehetőséggel a továbbiakban is szeretnénk élni.

Mindezek mellett *fontosnak tartjuk a hatályos jogszabályok betartását, betartatását is. Átgondolásra javasoljuk, hogy miképpen valósult meg az 1997. január 1-től hatályos erdőről és erdővédelméről szóló törvény 49.§ (1) bekezdése („Az erdőterületen – ... –, illetve az erdőterülettel közvetlenül határos vadászterületen*

a) az erdei életközösség tagjainak fennmaradását,

b) az erdő talajának épségét,

c) az erdőszítés állapotát,

d) az erdő faállományának termőhelye szerint várható mennyiségi és minőségi fejlődését veszélyeztető, valamint

e) az erdő természetes felújítását akadályozó

létszámú és fajösszetételű vadállomány nem tartható fenn), ha napjainkban évente 800-1000 km vadkárelhárító kerítés épül Magyarországon, az éves

véghasználatok területének negyede kerül bekerítésre, 30%-án van jegyzőkönyvben rögzített vadkár és az erdészeti hatóságnál rendelkezésre álló „E-lapokból” kimutatható jelentős mennyiségű felújító vágás nem hajtható végre az újulat tartós hiánya miatt.

8. Kérjük, hogy a természetvédelem a természetességi állapot növelése érdekében vegye figyelembe a természetes életközösséghez közeli létszámú és fajösszetételű vadállomány kialakításának elsődlegességét, mert a jelenlegi erdei patás nagyvadlétszám és a természeti egyensúly kulcsszemét betöltő csúcsragadozók hiánya miatt a természetes erdőfejlődési ciklusnak jelentős területeken csupán az összeomló szakasza tud érvényesülni.

Az erdészeti hatóság meggyengítése, az erdőgazdálkodás vadlétszám általi akadályoztatása, és az állami természetvédelem területmegosztó politikája együttesen komoly veszélyt jelent a közérdekű állami erdőkezelésre, megalapozhatja a nem természetvédelmi rendeltetésű állami erdőterületeknek a társadalom érdekével ellentétes privatizálását.

Dr. Koltay András

Erdővédelmi Szakosztály elnöke

Urbán Pál

Erdőművelési Szakosztály elnöke

Fotó: **Pápai Gábor**

2011 az erdők éve

Azon törekvések támogatására, melyek az erdők fenntartható gazdálkodását, megőrzését és kiterjesztését segítik, az ENSZ 2006. decemberi közgyűlése elfogadta azt a határozatot, amellyel 2011-et az erdők nemzetközi évének nyilvánította.

Az erdők a globális, fenntartható fejlődés szerves részei. Az erdővel összefüggő gazdasági tevékenységek világszerte 1,6 milliárd ember életére hatnak, társadalmi és kulturális hasznot nyújtanak, alapjai az adott helyen honos tudás- és ismeretanyag, ökoszisztémákként pedig jelentős szerepet töltenek be az éghajlatváltozás hatásainak mérsékelésében, az élővilág, a fajok sokféleségének megőrzésében.

Az Erdők Nemzetközi Éve 2011 felkelti majd a figyelmet az erdők iránt, és segíti a globális cselekvésben, hogy valamennyi erdőtüpust és erdőn kívüli fák fenntartható módon lehessen kezelni, védeni, megőrizni és gyarapítani. Az

ENSZ Erdőforum (UNFF) kéri a világ közösségeit, működjenek együtt a kormányokkal, a nemzetközi szervezetekkel és a civil társadalommal, hogy biztosítható legyen az erdők fenntartható gazdálkodása, a jelen és a jövő generációi javára.

Naponta mintegy 350 négyzetkilométer nagyságú erdőtakaró tűnik el a világon. Az erdőszült területek elvesztésének leggyakoribb okai a mezőgazdasági (termőfölddé) alakítás, a nem fenntartható módon végzett fakitermelés, az egészségtelen földgazdálkodási gyakorlat, és ember lakta települések kialakítása.

A jelenleg is folyó erdőtelepítések és felújítások segítenek valamelyest csökkenteni a globális erdőterület nettó veszteségét, de további cselekvésre van szükség. Az igazi feladat: túljutni a figyelem, az odafigyelés felkeltésének határain.

Az UNFF tagországai nem régen fogadtak el az erdőkre vonatkozó négy, globális, ambiciózus célkitűzést. Ezek között van az erdőborítás csökkenése folyamatának visszafordítása iránt érzett elkötelezettség is. A nemzetközi célokat megvalósítani, és a változásokra befolyással lenni, csak a lakosság széles körű bevonásával, és az erdészeten tevékenykedő szakemberek jártasságnak, szakértelmének és gyakorlati tapasztalatának felhasználásával lehetséges.

Az Erdők Nemzetközi Événél megvalósításában az ENSZ Erdőforum Titkársága kapta az összehangolás feladatát. Ezt a munkát *Pekka Patosaari*, az UNFF igazgatója, kitűnő alkalomnak és lehetőségnek minősítette, az ENSZ keretében, az erdővel kapcsolatos kérdésekkel és ügyekkel foglalkozó szervezetek munkakapcsolatainak erősítésére, különösképpen a FAO-val, de valamennyi, a fenntartható erdőgazdálkodásért munkálkodó nemzetközi, regionális és országos szintű partnerrel fenntartott munkakapcsolat további javítására.

(ForestPress)